

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

86 Corrigito, doceas, des: sed non turpibus ullis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

characteribus. Verum in presbitero, duobus Parisiensibus, & ecclesiis Vatisianis legimus, quemadmodum apud Gratianum.

C. IV. De eodem.

Item ex concilio Carthagenensi s. cap. 3.

Omnia de quorundam clericorum, quamvis erga uxores proprias incontinentia referretur, placuit Episcopos, & presbyteros, & diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus continere, quod nisi fecerint, ab ecclesiastico removeantur officio: ceteros autem clericos ad hoc non cogi, sed secundum uniuscuiusque ecclesie consuetudinem observari debere.

1. Debere] In eisdembus impressis hæc sequuntur, contra Martinus Papa [si lector viduam duxerit] ut supra legitur. Sed illud, ubi necessitas urget. Quæ sunt expressa, quam vestitus caditibus, aut non habentur, aut sunt scripta in margine.

3. pars: Similiter, quod monachus Episcopus esse iubetur, etiam ad reliquos ordines ecclesiasticos derivari oportet.

C. V. Laica sit tantum communiōe contentus clericus, viduam, aut secundam ducens uxorem.

Unde Syricus Papa Hymerio Tarracon. Episcopo, epist. 1. cap. 11.

Quisquis e clericus, aut viduam, aut certè secundam conjugem duxerit, omni ecclesiastice dignitatis privilegio mox nudetur, laica sibi tantum communiōe concessa. Quamita demum poterit possidere, si nihil possit, propter quod hanc perdat, admittat.

4. pars. Trevelyterno vero nomen, quamquam à sanctitate sit suspensum, magis tamen mansuetam indicat sapientiam, quam caucem corporis.

C. VI. Presbyteri seniores dicantur non tantum ætate, quam sapientia.

Unde Anacleus ad Episcopos Italia, epist. 2.

Porro à Moyli præcipitur, ut eligat presbyteros [id est, seniores]. Unde et in proverbis dicitur. [Gloria senum antiquitas] hæc et verò canices sapientiam designat, de qua scriptum est. [Canices hominum prudentia est.] Cumque non gentes amplius annos ab Adam usque ad Abraham, vixisse homines legerimus, nullus alius prius appellatus est presbyter; id est, senior, nisi Abraham, qui multo paucioribus vixisse annis vincitur. Non ergo propter decrepitam senectutem, sed propter sapientiam presbyteri nominantur.

DISTINCTIO LXXXV.

Hospitalitas est verò usque adeo Episcopi est necessaria, ut si ab ea inveniantur alieni iure prohibentur ordinari.

C. I. Hospitalitatem negligens non fiat Episcopus.

Unde Gregorius scribit Iovanni Episcopo, lib. 12. epist. 6.

Rehidianorum & Florentinum ecclesie Anconitanæ, qui ad Episcopatum fuerat electus, scriptura quidem scire scientiam habere, sed ita ætatis senio iam confectum accepimus, ut ad regiminis officium non possit assurgere: adicientes etiam illi illum tenacem existere, ut in domo eius amicus ad charitatem nunquam introeat. Rufficus autem diaconus eiusdem ecclesie, qui similiter electus fuerat, vigilans quidem homo dicitur, sed, quantum asseritur, psalmos ignorat. Florentinum vero diaconum Ecclesie Ravennatis, qui ab omnibus electus dicitur, sollicitum esse novimus, sed

a In ord. cap. 25. In Africa, cap. 37. distinct. 32. c. placuit. b al. propria. c Anselm. lib. 2. cap. 100. p. 6. c. 11. d. consil. 17. cap. 50. d. deo. lib. 2. c. 1. Ivo p. 6. c. 25. * Proverb. 20. e al. h. i. Ivo. d. deo. lib. 2. cap. 1. g. al. Florentinum. al. Florentinum archidiaconum.

qualis sit interius, omnino non scimus. Ideo quæ trinitas tua una cum fratre & Coepiscopo nostro Armenio supra scripta ecclesie Anconitanæ visitatore illuc seffinet accedere, & diligenter de moribus a singulorum requirere, si denullo tibi sunt crimine consilii, quod eos ad hoc officium vetet accedere. Pariter etiam requirendum est, si hoc, quod de præfato archidiacono dictum est, quia nunquam amicus domum eius ingressus est, si ita veritas habeat, & utrum ex necessitate, an ex tenacia b talis sit; aut si ita senex est, ut ad regendum non possit assurgere, vel si tactis sacrosanctis Evangeliiis (sicut nobis nunciatum est) iurandum præbuerit, nunquam se ad Episcopatum accedere. Sed & de Ruffico diacono, quoniam psalmos minus tenet, per se scitandum est. Florentio autem diacono Ravennati, si nullum, sicut dicimus, crimen est, quod obstat, apud Episcopum eius agi necesse est, ut ei debeat cessionem concedere: non tamen ex nostro mandato, vel dicto, ne contra suam voluntatem eum cedere. c videatur.

DISTINCTIO LXXXVI.

Distorem autem Episcopum oportet esse, ne inferiorum culpe in eum respondentur, qui decens officium accipit, quod exequi nescit, vel negligit.

C. I. Negligentia rectorum imputantur culpa inferiorum.

Unde Leo Episcopus scribit Aquilegensi Episcopo, epist. 3. & 4. seu 16.

Inferiorum d. culpa ordinum, ad nullos magis referenda sunt, quam ad desides, negligentesque rectores: qui multam sepe nutrium pessilitiam, dum aufferentem i. dissimulant adhibere medicinam.

1. Anteriorum] Sic legitur in epistola 14. Verum in epistola tertio eiusdem Leonis legitur, necessariam. Reliqua utrobique eadem sunt.

C. II. Homines sunt diligendi, peccata odio vitanda.

Item Leo Episcopus Ruffico Narbonensi Episcopo, epist. 90. seu 92. in princip.

Odio habeantur peccata non homines: corripiantur tumidi; tolerentur infirmi: & quod in peccatis levius castigari necesse est, non sapiens plectatur animo, sed medentis.

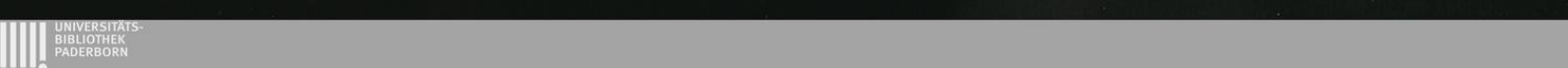
C. III. Qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet.

Item Iohannes VIII.

Facientis e culpam proculdubio habet, qui quod potest corrigere, negligit emendare. Scriptum f. quippe est [Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiant facientibus] participes iudicantur. Et s. libat Domino prospera, qui ab afflictis pellice adverte. Et negliget, cum possit deturbare perverfos, nihil aliud est, quam fovere. Nec caret ferulo confessionis occulte, qui manifeste facinorosi desinit obviare. Et probat odisse se vitia, qui condemnat errantes. Nec relinquit sibi locum deviantium, qui non pepererit excedenti. Et primus innocentie gradus est odisse nefanda. Et latum pandit delinquentibus aditum, qui jungit cum pravitate consensum. Et nihil prodest alicui non puniti proprio, qui puniendus est alieno peccato.

Capit. hoc ex variis sententiis hinc inde collectis confectum est: quarum prima usque ad vers. emendate. sumpta est ex epistola beati Gregorii 114. lib. 7. modis 2. Theodorico & Theoberto Regibus Francorum.

a al. de vita & moribus. b al. renacitate. c al. concedere. In recentioribus editionibus. d Anselm. lib. 6. cap. 115. e Gregor. lib. 7. 108. epist. 114. indist. 2. f Rom. 1. g Pelagus 2. epist. 3. Eusebius sup. dist. 13. c. error. 2. q. 7. negligere. & 23. q. 3. c. qui potest. Ivo p. 6. cap. 115.

2 pars. Si autem in corrigendo quis modicum excefferit, non a subditis sed a Domino veniam petat.

C. IV. ¶ Veniam a subditis non petas, qui corrigendo modum excefferis.

Unde Augustinus de vita i clericorum. Vando a necessitas disciplina, minoribus coerecendis dicere vos verba dura compellit, si etiam ipsi b modum vos exceffisse sentitis, non a vobis exigitur, ut ab eis veniam postuletis: ne apud eos, quos oportet esse subiectos, damnum servatur humilitas, regendi frangatur auctoritas. Sed tamen petenda est venia ab omnium Domino, qui novit etiam eos, quos plus iusto forre corripitis, quanta benevolentia diligatis.

¶ De vita] Inter episcopa B. Augustini anno Domini 1481. Parma impressa sunt tres sermone de communi vita clericorum, ex quibus vulgatus sum operum B. Augustini, rem decimo referuntur que sub numero 12. & 13. ad fratres in exere. Tertius autem cum sine episcopa cop. omnino convenit, sed que in episcopa diriguntur ad nos episcopa cop. omnino convenit, sed que in episcopa diriguntur ad nos nactus, in sermone diriguntur ad viros. Ex istis tribus sermonebus loci notabitur & hoc quidem ex tertio.

3 pars. In doctrina vero sacra scriptura auctoritatem debet Episcopus profere, non secularium literarum peritiam ostentare. Non enim Episcopus officii est grammaticam exponere, ne laudes veris personis ore pontifici.

C. V. ¶ Sacras scripturas non grammaticam debet Episcopus exponere. Unde Gregorius scribit Desiderio Episcopo, lib. 9. epist. 41.

Cum et multa nobis bona de vestris fuissent studiis nuntiata, ita cordi nostro nata est letitia, ut negare ea, que sibi fraternitas vestra concedenda poposcit, minime valeremus. Sed post hoc pervenit ad nos (quod sine verecundia memorare non possumus) fraternitatem tuam Grammaticam quibusdam exponere. Quam rem ita molestè suscepimus, ac sumus vehementius a pernatu, ut ea que prius dicta fuerint, in gemitum & tristitiam vertemus: quia in uno ore cum lovis laudibus Christi laudes non capiunt. Et quam grave, nefandumque sit Episcopo, canere, quod nec laico religioso conveniat, ipse considera.

4 pars. Liberalem quoque necessitatem patientibus sacerdotum esse oportet: alii autem suorum perdat nomen Episcopi.

C. VI. ¶ Sine liberalitate inane portat nomen Episcopi. Unde Gregorius scribit, lib. 5. epist. 29. seu cap. 129. Secundus sermo Desiderio.

Fratrem nostrum Macinianum Episcopum verbis, quibus vales excita: quia obdormisse eum suspicor. & infra. ¶ Dic ergo ei cum loco muret & mentem. Non sibi credat solam lectionem, & orationem sufficere, ut remotus studeat federe, & de manu minime fructificare: sed largam manum habeat, necessitatem patientibus concurret, alienam inopiam suam credat: quia si hoc non habet, vacuum Episcopi nomen tenet.

5 pars. In ipsa autem liberalitate modus adhibendus est: verum & personarum: verum ut non omnia sua, sed singula quadam presententur, ut pluribus prodesse possint, iuxta illud Propheta. c. [Disperit, dedit pauperibus:] personarum suarum iusto, deinde peccatoribus: quibus tamen dare prohibemur, non quia homines sunt, sed quia peccatores.

C. VII. ¶ Immane peccatum est res suas donare histrionibus. Unde Augustinus tract. 100. ad c. 16. Ioanni.

a Ivo part. 6. c. 264. b In ipsi. orig. c. Burch. lib. 1. c. 97. Ivo part. 4. cap. 61. & p. 5. c. 199. d Supra distinctione 37. cap. 1. e P. sal. 111.

Donare res suas histrionibus vitium est immane, non virtus. Et scitis de talibus quam fit frequens fama cum laude: quis licet scriptum est, * * [laudatur peccator in desideris animæ suæ, & qui iniqua gerit, benedicitur.]

C. VIII. ¶ Greviter delinquant, qui venatori aliquid donant.

Item in P. sal. 100. ad vers. [Faciam misericordiam.] Vi a venatoribus donant, quare donant? dicam mihi, quare donant venatori? Hoc in illo amat, in quo nequissimus est, hoc in illo pacum, hoc in illo vestiant: ipsam nequitiam publicam & spectaculum omnium. Qui donant histrionibus, qui donant auribus, qui donant meretricibus, quare donant? numquid non & ipsi hominibus donant? Non tamen ibi attendunt naturam operis Dei, sed nequitiam operis humani.

C. IX. ¶ De eodem. Idem ibidem paulo inferius.

Qui d. venatoribus donant, non homini donant, sed parti nequissima. Nam si homo tantum esset, & venator non esset, non donares: honoris in eo vitium non naturam.

C. X. ¶ De eodem. Idem in P. sal. 107.

Videntur homines venatores, & delectantur: va videtur, si non se correxerint. Qui enim vident venatores, & delectantur: videbunt Salvatorem, & contristabuntur.

C. XI. ¶ De eodem. Item Hieronymus f. in P. sal. ad vers. [Sparabo in Domino.]

Sau & venator erat, quoniam peccator erat. Et peccatus non invenimus in scripturis sanctis, sanctum quem venator em, piscatores invenimus sanctos.

C. XII. ¶ De eodem. Item Ambrosius in homilia 23. de Quadragesima.

Quid habet prodest ieiunare vileribus, & luxuriantur? Quatoribus? abstinere cibis, errare peccatis? C. XIII. ¶ De eodem. Idem ibidem paulo inferius.

An putatis illum ieiunare, fratres, qui primo delicto non ad ecclesiam vigilat, non beatorum martyrum loca sancta perquirat, sed surgens congregat servulos, disponit retia, canes producit, latens, sylvas, populustrat? servulos, inquam, secum pertrahit, fortasse magis ad ecclesiam festinantes: & voluptatibus suis peracta accumulata aliena, nesciens reum se futurum tam de suo delicto, quam de perditione servorum.

C. XIV. ¶ Quis sit in liberalitate servandus. Item Ambrosius, lib. 1. de officiis, c. 30.

Non i satis est bene velle, sed etiam beneficare. Satis est iterum beneficare, nisi id ex bono fiat: hoc est, ex bona voluntate proficitur. & infra. ¶ Perfecta liberalitas fide, causa, loco, tempore committitur, ut i primum operis circa domesticos fidei. Cuius culpa, si sciente te fidelis egeat, si scias eum sine parte esse, fame laborare, arumnam perpeti, qui partem timere erubescat: si in causam ceciderit, sui carpitatis suorum, aut calumnias, & non adjuves: si sit in ceteris, & penis, & supplicis propter debitum aliquod stus excrucietur (nam est omnibus debent multitudine, tamen iusto amplius) si tempore afflictionis sua hilā te impetret, si tempore periculi, quo rapitur ad mortem, plus apud te pecunia tua valeat, quam vita morturi, non est leve peccatum.

¶ Non satis] Hinc usque ad c. si quid vesto, in ipsa

* Ivo p. 11. c. 264. ** P. 9. a Ivo p. 12. c. 31. b ad eundem orig. & sic de nepot. c. ad publican. d Ivo ibidem. e. p. 13. c. 32. f. Inter opera ad scripta Hieronymo, tome 1. part. 1. c. 33. h. Ivo p. 13. c. 34. i. Ivo ibidem. k. Augustinus p. 26. Polyb. 1. 6. 11. 20. l. Gal. 6.

versus Gratiani exemplaribus, & apud Anselmum est unicum caput.

¶ Non est leve peccatum] Verba haec non sunt ibi apud Ambrosium, sed tamen apud Anselmum, & in Polycaepo.

C. XV. ¶ De eodem. Idem ibidem paulo inferius.

Domini a non b vult simul effundi opes, sed diffusi, nisi forte, ut Helisus, e qui boves suos occidit, & pavit pauperes ex eo quod habuit: ut nulla aura teneretur domestica, sed relictis omnibus in dilectam se prophetiam daret.

C. XVI. ¶ De eodem. Idem ibidem continetur.

Est d probanda illa etiam liberalitas, ut proximos tui non despicias, si egere cognoscas. Melius est enim, ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptum deprecari, aut alicui postulare subsidium necessitati: non tamen ut illi ditiores eo fieri velint, quod tu posses conferre inopibus: causam enim i natura praestat, non gratia. Neque enim propterea te Domino dicisti, ut tuos divites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fucha boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas tua. Putant se partum poscere, pretium et tuum querunt: vitæ tuæ fructum adimero contendunt: & reculant, si quò eos divites non feceris, cum te illi velint acrius vitæ fraudare mercede.

¶ Casam enim] Apud B. Ambrosium legitur, causam enim praestat, non gratia: item apud Anselmum, & in Polycaepo. Sed vultu codices Gratiani, & glossa cum impressis concordant. Alia quædam nomina ex ipsi Ambrosio sunt emendata.

C. XVII. ¶ De eodem. Idem ibidem paulo inferius.

Consideranda g est etiam in largiendo aras, atque debilitas, nonnumquam etiam verecundia, quæ ingenios prodit natales, ut semibus plus largiatis, qui sibi labore jam non queunt victum quaerere. Similiter de debilitate corporis, & hæc juvanda promptius: tum si quis ex divitiis cecidit in egestatem: & maxime, si non vitio suo, sed ut latrocinis, aut proscriptioe, h aut calamitas, quæ habebat amissa.

C. XVIII. ¶ De eodem. Item libro secundo officiorum, c. 21.

Pulchra i etiam i liberalitas est in ipso quoque pauperis dato mensuram tenere, ut abundes pluribus, non conciliandi favoris gratia ultra modum fluere. Quidquid ex affectu puro & sincero promittitur, hoc est decorum: non superfluas adificationes aggredi, nec pretermittere necessarias. Et maxime sacerdoti hoc convenit, ornare Dei templum honore & congruo, ut etiam hoc cultus aulæ Domini respiciat: impensas misericordiae convenientes frequentare: quantum oporteat largiri peregrinis, non superfluis, sed competentibus, &c. Idem l. ¶ Comparari autem alienis calamitatibus, necessitates aliorum, quantum possumus, juvemus, & plus interdum quam possumus. Melius est enim pro misericordia causas praestare, vel invidiam perpeti, quam praetendere indigentiam, ut nos aliquando in invidiam incidimus, qui confregimus vasa mystica, ut captivos redimeremus.

¶ Pulchra etiam] Apud B. Ambrosium legitur: Pulchra liberalitas erga ipsos quoque pauperes mensuram tenere. Sed apud Anselmum, & in Polycaepo habetur ut apud Gratianum, & ad eam glossa in voce, dato.

a. al. Deus] orig. b. Poly. ibidem. Ansel. ibid. c. 3. Regum, 17. d. Ansel. ibid. Poly. ibid. e. al. premium. f. al. accusat. orig. & sic. al. meipi. g. Poly. ibid. Ansel. ibid. h. al. proscriptioe. i. Poly. ibidem. Ansel. ibid. k. deesse.] orig. l. eod. lib. c. 21.

C. XIX. ¶ De eodem. Idem ad c. Luca, in vers. [Generatis viperarum.]

¶ In a singulis quoque generibus hominum conveniens tribuit Sanctus Baptista Iohannes responsum unum omnibus, ita: publicanis ne ultra praescriptum exigant: militibus, ne calumniam faciant, ne prædam requirant; docens idcirco stipendia constituta militibus, ne dum sumptus quaeritur, pax grafferetur. Sed hæc & alia officiorum præcepta propria singulorum, misericordia b communis est usus. Ideo commune præceptum omnibus officiis, omnibus atque necessaria, & ab omnibus deferenda. Non publicanus, non miles excipitur, non agricola, vel urbanus, dives & pauper, omnes in commune admonentur, ut conferant non habent. Misericordia enim plenitudo virtutum est. Et ideo omnibus est proposita perfecte forma virtutis, ne vestimentis, alimentisque suis parcant. Misericordia tamen ipsius pro possibilitate conditionis humane mensura servetur, ut non sibi unquamque totum eripiat, sed quod habet, cum paupere partiat.

C. XX. ¶ De eodem. Idem ad c. 15. Luca.

¶ Cæterum Dei traditio est, ut prius pascas parentes. Nam si iuxta e divinum oraculum contumelia parentis morte luitur, quanto magis famæ, quæ morte gravior est? Quo loco insolentem Dominus infrenat iactantiam, &c.

C. XXI. ¶ De eodem. Ibidem in libro de officiis, 1.

¶ Pæse d fame morientem, si quis enim pascendo hominem servare poterat, si non pavisti, occidisti. ¶ De officiis] Caput hoc non est inventum apud B. Ambrosium: sed apud Anselmum, & in Polycaepo ex eodem citatur & Bartholomæus Verbinus Eronota in Middleburgh, quæ colligit ex dicta B. Ambrosii asserta hanc locum ex eodem Ambrosio in libro de alendis pauperibus, qui liber habentis desideratur.

C. XXII. ¶ De eodem. Item Hieronymus in commentariis ad Galatas, c. 6. in vers. Alter alterius.

¶ Vi dementiam non habet, nec induras est viscera misericordiae, & lachrymarum, quamvis spiritalis sit, non adimplet e legem Christi. ¶ pars. Similiter etiam oportet Episcopum non esse percussorem, id est, non ad vindictam facilem.

C. XXIII. ¶ Ad vindictam Episcopus scilicet esse non debet. Unde Gregorius scribit Iohanni Episcopo Eboracensi, in libro undecimo, epist. 49.

¶ Si quid verò de quocumque clerico ad aures tuas pervenerit, quod te iuste possit offendere, facile non credas, nec ad vindictam te res accendat iniquita: sed praesentibus sententiis ecclesie tuæ diligenter est veritas persequenda: & tunc si qualitas rei poposcerit, canonica districtio culpam feriat delinquentis.

C. XXIV. ¶ De quodam Episcopo, qui antequam Missarum silentio celebraret, die Dominico ad exarandam missam missam profectus esset.

Idem Innocentio Episcopo, lib. 6. in d. 2. epist. 3.

¶ Anta g nequitia ad aures meas de tua senectute pervenit, ut eam nisi adhuc humanitas pensarem, fixam inaledictione ferirem. Dicitur quippe mihi est, quod Dominico die, pravisquam Missarum solennia celebrares,

a. Singulis quoque] orig. b. al. misericordia. c. Matth. 15. Levit. 20. Exod. 21. d. Anselm. lib. 12. cap. 21. Polycaepo. lib. 6. tit. 20. D. T. 2. 932. ar. 5. e. adimplet.] orig. f. 11. q. 7. §. quid. g. 1. q. 7. tam. Burch. lib. 1. cap. 171. lvo p. 2. cap. 74. §. 2. d. 1. cap. 312.

ad exarandum mentem laetioris presentium perrexit; & post exarationem eius, Missarum solennia celebrasti: post Missarum solennia etiam terminos possessionis illius eradicare minime timuisti. Quod factum quia pena debeat insequi, omnes qui audiunt, sciunt. Dubii autem de tanta hac perveritate fueramus, sed filius noster Cyriacus abbas a nobis requisitus, dum esset Caralis, ita recognovisse perhibuit. Et quia adhuc canis tuis parcimus, hortamur, ut aliquando respicias miser senex, atque a tanta levitate morum, & operum perveritate compescas. *b* Quanto morti vicinior efficeris, tanto fieri sollicitior, atque timidior debes. Et quidem poenitentiam in te fuerat iaculanda: sed quia simplicitatem tuam cum senectute novimus, interim tacemus. Eos vero, quorum consilio hac egesti, in duobus mensibus excommunicatos esse decernimus: ita ramen ut si quid benedictionis viatici non priverentur. Deinceps autem ab eorum consilio cautus exite: te quoque sollicito custodi, ne sis in malo discipulus fueris, quibus in bono magister esse debuisti, nec simplicitati tuae ulterius, nec senectuti parcamus.

7 pars. Vel percussus esse prohibetur, ne videlicet propria manibus aliquem cadat.

C. XXV. § Non licet Episcopo propriis manibus aliquem cadere.

Unde in Agathensi concilio legitur. Hoc enim alienum a sacerdote esse debet.

Non e licet Episcopo manibus suis aliquem cadere. *Agathensi* *1* Hoc caput non habetur in Agathensi, quod extat. *Burchardus & Ivo citant ex decretis Bonifacii Papa. Habetur autem in decretis Gregorii, cap. 16. apud Julianum antecess. Non dicitur similis etiam canon 22. Apostolorum, quem interpretatur synodus Constantinopolitana, qua prima & secunda dista est, cap. 8 pars. Prohibetur etiam Episcopus turpis lucris esse cupidus, ne aliquo inhonesto negotio vitium, vel cetera sibi necessaria, quarat. Quod generaliter de omnibus ad vitam cultus mancipatus, ad est, clericis & monachis intelligi oportet.*

C. XXVI. § Qui communerantur in clero, turpibus lucris non insistant.

Unde in Chalcedonensi concilio, cap. 3. legitur.

Pervenit ad sanctam synodum, quia deus, qui in clero connumerantur, quidam propter turpis lucri gratiam alienarum possessionum conductores, & causas saeculares suscipiunt; & a sacris quidem officiis se per desidia separant, ad domos autem saecularium concurrunt, & substantiarum eorum gubernatione avariis causa suscipiunt. Decrevit ergo sancta & magna synodus, neminem horum deinceps, hoc est Episcopum, sive clericum, aut monachum conducere possessiones, aut miscere saecularibus procuracionibus, nisi forte, qui legibus ad minorum etatum tutelam, sive curaciones inexcusabiles attrahuntur, aut cui civitatis ipsius Episcopus ecclesiasticarum rerum commiserit gubernacula, & orphanorum, ac viduarum, que indente sunt, & earum personarum, qua maxime ecclesiastico indigent adminiculo, propter timorem Dei. Si quis vero transgressus fuerit haec praecpta, correctioni ecclesiasticae subiaceat.

DISTINCTIO LXXXVII.

Viduas autem & orphanos ecclesia presertim implorantibus Episcopi debent adesse: & contra improborum violentas, protectionis patrocinium eis negare non debent.

a al. hortamur, ali quando respicite. b al. compescite. c Burch. lib. 1. c. 202. Ivo part. 3. c. 116. d Burch. lib. 1. c. 194. Ivo p. 6. c. 210. e al. saecularium.

Decreti Prima Pars. 264

C. I. § Implorantibus patrocinium Episcopi debent adesse.

Unde Gelasius Gerontio a & Petro Episcopi. Licet omnibus de nobis sperantibus non debeamus, in quantum possumus, nos negare, plus tamen viduarum & orphanorum casus, & impensius ducimus exequendas: quas tueri a nobis, vel ab omnibus divina manifestaverit.

C. II. § De eodem.

Defensionis propriae desolatis auxilio, & qui suis aetibus adesse pro aratis infirmitate non possunt, exoratum pontificem decet subvenire: quia pupillis tuitionem etiam divinitus iustit impendi. Et ideo Maximo & Ianuario, clericalis officii (qui desolato parentum vel propinquorum asserunt desituros) auxilium et nostra delegatione praestati: ut ad verus improbitas adversariorum suorum proceuti tunc executionis annis noxia commenta non sentiant.

1 § Pupillis] In codicibus impressis sequitur, & viduas, que vocat expulsa sunt, quia absumt a plebs, vestitu. Et quae antecedunt de sequuntur, ostendunt agi hic tantum de pupillis.

C. III. § De eodem.

Quisquis in negotiis suis nostri nominis intercessione sperat sibi remedia posse conferri, prona non contemnit animositate praestare.

C. IV. § De eodem.

Divinx retributionis memor ad pontificalem curiam non ambigas pertinere, egentium commendis piam sollicitudinem non negare.

C. V. § Tutior ecclesia, quae in sua defensione suscipit.

Idem Fortunatus Episcopus.

Religiosum e profus, & execrabile iudicamus, qui quicumque vel extraneos in sua tuitione suscipit, non omni fide, & tota animi sui educaverit sanctitate. Ac cum Olympius diaconus dilectionis tuae, Felicitas Olympii suggeratur avunculus, eosque parvulos tuas vice susceperit nutriendos, ultra laurocinium esse vitamus, quod eos bonifacis d parentum (sicut asserunt) reliquit extorres, alia retinendo, alia contra leges de vendendo.

1 § Quisquam] In vulgari codicibus sequitur vox, clericos, que in aliquot manuscriptis, & apud Irenaeum non habetur, que sublati est. Non enim hic clericos cum laicis, sed extraneos sanguine iunctis comparat.

C. VI. § Confugientes ad ecclesiam extraneos non licet.

Item ex concilio Araucano I. cap. 1. & sequentibus.

Eos e, qui ad ecclesiam confugerint, tradi non oportere, sed loci sancti reverentia & intercessione defendi. Si quis autem mancipia clericorum pro mancipiis ad ecclesiam confugientibus creditur cupanda, per omnes ecclesias districtissima damnatione feriatur. In ecclesia quoque manmissos, & perflamentum ecclesiae commendatos, si quis in servitium & obsequium, vel ad coloniam conditum revocare tentaverit, animadversione ecclesiastica erceatur f.

a al. Lentini. b al. prodesse. c Ivo part. 6. c. 102. d Bonifacius. Rabanus part. cap. 22. Burch. lib. 3. cap. 135. e Ivo part. 1. c. 202. Ivo part. 3. c. 116. d Burch. lib. 1. c. 194. Ivo p. 6. c. 210. cap. 14. f coerebitur. ariz. C. 11